עיין נדרים נט ע״א (דשיל״מ לגבי נדרים)

מבואר במס׳ נדרים (נט ע״א) דנדרים אינן דשיל״מ, דמצוה לאיתשולי
מבעו״ד תרומה, עיי״ש.
ומבואר במס׳ שבועות (כח ע״א) נשבע על ככר ואכלו, רבי א׳
אכלה כולה אין נשאלין עלי׳, ואומר א׳ אפי׳ אכלה כולה נשאלין
עלי׳, אי במזיד מחוסר מלקות, ובשוגג מחוסר קרבן, ונפסק כאומר.
והסברא דאם אינו מחוסר כלום, אי לשאול עליו, רק היכא דההתרה
תחול קצת על דהיינו כגון שנשאר מזה, כדאמ׳ שם בגמ׳, דשייר
כזית. או דמחוסר מלקות. אבל בכהני׳ דאינו מחוסר כלום, לא״ש שאלה,
ולכ״ע אם נדר ונשרף, לא״ש שאלה. מיהו היכא דנדר ונתערב,
ומן התורה בטל ברוב, הוי כאכלה כולה דאין נשאלים עליו, ומה
שייך לומר דאינו בטל מחמת דשיל״מ (מדרבנן), ותרי לא״ש שאלה.
ונצטרך לומר דמייתי שם דנשאר איזה דבר בעין שלא נתערב ומהני
השאלה, דהוי כאכלה מקצתה, אבל אם כל הנדר נתערב, כיון
דבטל מה״ת, לא״ש שאלה. ואף כי דמדרבנן לא נתבטל ושייך
שאלה מדרבנן, מיהו היכא דאמרי׳ אוסרו מדרבנן, כיון דבלאו עבירת
חכ״ל, ליתא בשאלה. ועיקר הסברא דבלאו הכי אמ׳ דשיל״מ, לאו לסמוך
על הביטול, היכא דאפשר לאוכלו בהיתר, והכא אפי׳ אם יישאל מדרבנן
יצטרך לביטול מדין תורה. ואומר המנ״ח (מצוה רנ״ד) דלד׳ הר״ן
בנדרים הסברא דהא דדשיל״מ לא בטל, היינו משום דהוי היתר בהיתר,

ובכה"ל מבא לו' בטיל עם לרבנן, ולפי הר"ן, כיון דקודם שנתערב הנדר,
הוי לי' מתירין ע"י שאלה, ושם היתר עליו, לא בטל, דהוי דשיל"מ.
אף דלאחר שנתערב, אין לו מתירין, כיון דהוי כאבדה כולה.
ומיושב דזה המג"א שם, עדי הוי דבר מיקרי דשיל"מ ולא בטל,
אף דכיון דמדאורייתא בטיל ברובא, ואית להקדיש עליו ממקו"א, דהוי אן
החיל על הקסיר, ובהכרח צריכים לבטל, ואפה חשיב דשיל"מ
לפי"ד הר"ן דלעיל.

ובנוגע לקו' המנ"ח לגבי נדרים, אומר ביה"ל (חו"ד סימן ז')
דבביטול אינו דומה לאבדה כולה, דהרי משכח"ל דביטול שישתנה דינו
לאיסור בחוזר וניעור, הרי דעדיין שם האיסור עליו, וע"כ
דהשתא איתי לאיטו, ולכן מהני שאלה (מן התורה).

וביה"ל מק' שם עו"ד, דהוי דאו' בנדרים דהוי דשיל"מ מגום
דמצוה לאיתשולי, הנודר כאילו בנה במה, והמקיימו כאילו הקטיר
עלי' [א] - והמצוה הוי שלא יבוא לידי מכשול, והכי בנתערב כולו
הרי לא יבוא לידי מכשול, ושוב ליכא מצוה בשאלה,
ואומר ביה"ל שם, דלפי היבו' דע"פ. הן מתה, אין היתר לאיסור

א) ע' רמב"ם סוף ה' נדרים

שנתערב, רק אם נאמר דלאו יתבטל, ע"ז יהי' לו דין היתר, שלכ
תיקנו רבנן דלאו יבטל, ולפ"ז ניחא, דאמנם נדר לאחר שנתערב, דאכתי
בטל, ואינו כעת בכלל דשו"א (דליכא מצוה בשאלתו ובדלמא), רק אם
נאמר דלאו בטל מדרבנן, הרי חוזר מצד של דשו"א ע"י המצוה בשאלה,
ולכן תיקנו רבנן דלאו יתבטל. ~~ומתורץ גם קו' הראשונה, דלפי' אם~~
~~דאי לשאלה כולה, איהו רבנן תיקנו שלא יבטל, וממילא שייך שאלה,~~

ולפ"ז – אומר ביה"ל שם – מיישב גם קו' מטבל. ע"ש
ונלאיתי להאריך ואכמ"ל. ודו"ק שם.